

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse

Deres ref.: 21/06518
Vår ref.: 22/336-5
Saksbehandler: Bjarte Aksnes
Dato: 31.10.2022

Hørings svar - Referansearkitektur for deling av data i høyere utdanning og forskning

Viser til høringsbrev om referansearkitektur for deling av data i høyere utdanning og forskning. Vedlagt ligger Direktoratet for e-helse sitt hørings svar.

Vennlig hilsen

Lucie Aunan
divisjonsdirektør

Erik Hedlund
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk

Vedlegg:
e-helse Høringsuttalelse til referansearkitektur i høyere utdanning og forskning

Høringsuttalelse

Innspill til referansearkitektur i høyere utdanning og forskning

Høringsbrev og – notat fra direktoratet for høyere utdanning og kompetanse datert 27.4.2022, ref. 21/06518

Frist: 22.8.22, utsatt til 31.10.22

Generelle innspill

Direktoratet for e-helse synes dere har laget en god referansearkitektur som vi med interesse har lest, og som vi også vil benytte som inspirasjon for vårt videre arbeid. Vi synes referansearkitekturen har riktig nivå i forhold til de oppgitte målgruppene, og det er også veldig bra med et oppsummerende sammendrag. Vi mener at publiseringen som nettsider fungerer svært godt, og gjør referansearkitekturen langt mer tilgjengelig enn dersom den hadde vært publisert som et PDF-dokument. At det er tilgjengelig på som nettsider gjør det også enklere å få med seg oppdateringer. Vi forutsetter at referansearkitekturen ikke legger direkte føringer for hvordan datadeling med aktører i helse- og omsorgsektoren skal skje, men at dette vil avklares i egne prosesser.

Vi mener det er hensiktsmessig med felles rammeverk, begreper og arkitektur, også på tvers av sektorer. Direktoratet for e-helse har også laget en referansearkitektur for datadeling innen helse- og omsorgstjenesten <https://www.ehelse.no/standardisering/standarder/referansearkitektur-for-datadeling>

Innspill til de ulike delene av referansearkitekturen

Kapittel 1. Introduksjon

De funksjonelle og tekniske behovene som er beskrevet virker å være dekkende, og det samme gjelder målgruppen. Vi savner en beskrivelse av de juridiske rammene for datadeling i denne sektoren. Hvilke lover/forskrifter er relevante og hvilke føringer/muligheter gir de? I tråd med rammeverk for digital samhandling er juridisk samhandlingsevne et sentralt område.

Det kunne vært fint med en klargjøring av hva dere legger i begrepet referansearkitektur, og gjerne vise til Digitaliseringsdirektoratets beskrivelser av referansearkitekturer

Kapittel 2. Tilnærming til utvikling av referansearkitekturen

Som nevnt innledningsvis tror vi denne referansearkitekturen kan være utgangspunkt for spennende diskusjoner om tilnærminger til datadeling generelt. I så måte er det svært nyttig at referansearkitekturen viser til faglitteratur. Vi tror imidlertid det kunne bidratt til økt forståelse og

etterlevelse dersom man i dette kapitlet også skrev kort om fordelene og mulighetene ved data mesh og domenetilnærmingen, samt om noen av forutsetningene og begrensningene.

2.2 Et økosystem for datadeling

«Autentisering» og «Tilgangsstyring» er definert som to logiske felleskomponenter i økosystemet for datadeling (figur 1). I henhold til USIT sin visjon for IAM er «Autentisering» en nødvendig komponent for tilgangsstyring, og trengs ikke defineres som en egen komponent.

<https://www.usit.uio.no/om/organisasjon/bnt/usitint/faglig/iam.html>

2.5 Samhandling og datadeling

Direktoratet for e-helse støtter et rammeverk for digital samhandling benyttes. Det er et rammeverk som vi også benytter mye i helse- og omsorgssektoren.

Kapittel 3. Roller og ansvar for informasjonsforvaltning

Direktoratet for e-helse støtter tilnærmingen om å ta utgangspunkt i rollene som defineres i Digitaliseringsdirektoratets verktøykasse for deling av data og føringene fra Datatilsynet. Vi mener også de mer fingrante rollene som defineres i referansearkitekturen virker hensiktsmessig og er en forutsetning for å lykkes med en domenebasert tilnærming og deling av data på tvers av mange ulike datakilder og aktører. Samtidig tror vi det kunne vært hensiktsmessig å beskrive begrepsforvaltningsprosessen i noe større detalj, og hvordan denne vil involvere og ivareta både konsumenter og tilbydere. I denne sammenheng er det en utfordring, som dere allerede peker på, at referansearkitekturen ikke avklarer den helt sentrale rollen dataeier.

Kapittel 4. Datadelingsplattformen og fellestjenestene i den

4.1 Føderert API management

Det bør vurderes om referansearkitekturen skal definere hvilke kapabiliteter som er tillagt API management. Eksempelvis har rollen tjenesteansvarlig (3.2) som ansvar å etablere og oppdatere betalingsmodell for en tjeneste, men det er ikke definert en kapabilitet for betaling for bruk av tjenester. Andre kapabiliteter kan være volumbegrensning, logging av datakonsumering, osv.

7. Vedlegg A; Definisjoner

Det er nyttig at definisjoner er omtalt i et eget vedlegg, men det er svært få begreper som er definert her. I referansearkitekturen brukes blant annet begrepene plattform, økosystem og infrastruktur. Disse begrepene bør klargjøres ved å vise til aktuelle definisjoner eller defineres her. Vi mener dette er gode og relevante begreper å bruke. Samtidig er vår erfaring at disse begrepene kan tolkes vidt forskjellig og kan bidra til misforståelser, med mindre det er tydelig beskrevet nøyaktig hvordan de skal forstås i den gitte konteksten.

9. Vedlegg C; Integrasjonsprinsipper

Direktoratet for e-helse er enige i at de kan være behov for å spisse DigDir's overordnede arkitekturprinsippene på spesifikke områder, og synes deres integrasjonsprinsipper gir et godt bidrag på dette området. Vi har også laget en veileder som gir tilleggsforklaringer og anbefalinger for helsesektoren til DigDir's arkitekturprinsipper, og lenker til relevante ressurser som nettsteder og dokumenter. <https://www.ehelse.no/standardisering/standarder/veileder-for-helse-og-omsorgssektoren-bruk-av-digitaliseringsdirektoratets-overordnede-arkitekturprinsipper-for-digitalisering-av-offentlig-sektor> Vi vurderer også om det er behov for mer spissede prinsipper på spesifikke områder som for eksempel samhandling.

10. Vedlegg E; Føringer

Det er bra at aktuelle føringer er oppsummert i vedlegget. Direktoratet for e-helse arbeider også med en «reguleringsplan» som skal gi en oversikt over føringer og rammer som gjelder for samhandling i helse- og omsorgssektoren. Et første utkast av denne er planlagt klar i løpet av 2022.